

bán zsófia

amikor még csak az állatok éltek

(MAGVETŐ, 2012)

Keep in touch

Mi történik egy pillangó két szárnycsapása között?
Mi történik ott, abban a villanásnyi sávban, ami
két filmkockát elválaszt?

Papa, mit csinál a szél, amikor nem fúj? Figyelsz?

Néma filmkockák peregnek barna tónusokban, víz
alatti világ. Kik ezek, honnan jönnek?

Emberek ezrei táncolnak, rázzák magukat egy hall-
hatatlan zenére, halhatatlanul.

Jönnek a kamera felé, hullámzik, vonaglik a nép,
ki nőnek öltözve, ki kólásüvegnek, jönnek a
baianák, a bahiai nők, aztán hullahopposok,
travik, bohócok, Colombina után síró Arlequinók
tömege, négerek rizsposos parókában,
szambaiskolások, opálosan ismerős arcok,
jön egy kutya körgallérban, kalapban, napszemüveg-
ben,
jönnek a sujok, a „szutykosok”, hevenyészett
jelmezben, nem is jelmez ez, hanem csak ők maguk,
kigom-

bolt ingek, hullámzó, csupasz hasak, mellek,
aprókat csoszszantva, lépegetve jönnek az eltűnt
dobszóra,

samba, sambinha, ai meu Deus,
és jön Eduardo (nekem Dado), „jössz velem táncol-
ni?“, a nevemet mondja azon a másik nyelven, és
én, aki azon a másik nyelven egy másik én vagyok,
válaszolok neki, de nem, ez később volt, jóval
később.

Karnevál egy másik bolygón, egy elsüllyedt konti-
nensen; ha a térképen keresed, ott van a helyén,
de ha megérinted, elsiklik az ujjaidtól, és eltűnik
a filmkockák ugráló rései közt: fűrgelábú gyík.
Jönnek a vigadók sorra, ha nem tudnám, hol vagyunk,
(az iskolába menve itt egy kőre léptem, én)
haláltáncnak hinném;

látom őket, és látja a kamera mögött álló ember, a
nevét is tudom.

Látom én, most, és látja ő, akkor - 8 milliméteres
szalaghíd.

Ekkor különös dolog történik, mintha filmhiba len-
ne, vagy talán a kezdő operatőr használt kétszer
egy filmet, egymásra kopírozódik két helyszín, egy
városi és egy vidéki, egymásra tekerednek a
képsorok,
mint kígyó a liánra.

Valami tantörténet lenne ez, (gyanakszom)

apás kiszerezésben? De nem, inkább a véletlen játéka, a kamerás ember kedélyéhez stílusban igazodva - hetedhét humorát ma múzeumban őrzik.

Nagyvárost látok tehát, sűrű forgalommal, robusztus, cápafarkú autók az ötvenes évek mélyéről, felhőkarcolók, nyüzsgő népek - fehérek, barnák, feketék, kép kiszínesedik, megfakult Kodachrome a világ-, üzletek, reklámok,

Café do Brasil,

és egyszer csak, igen, tévedés nem lehet, csak egy valaki

vonul így, királynő, és én őt ismerem, a városi képek mögött, között, alatt, felett, anyámat látom, halásznadrágban

- farmer! -,

kezét pajkosan csípőre teszi és hintázva áll, egy kávéültetvényen vagyunk egy nagyvárosban, vagy egy nagyvárosban egy kávéültetvényen, a helyzet nem világos, csak egyvalami nem hagy kétséget, anyám az ott, ugyan ki más lehetne, a lapos, fonott kosárból nevetve dobálja a kávészemeket a magasba, nyilván egy szebb jövő reményében.

S ha már így egy óceánnyi vizet kerített maga és az otromba múlt közé, volt is talán oka reménykedni; miért is ne gondolhatta volna: elég egy távoli földrészre szaladni, s a múltat, huss, eltöröltük.

Hogy nincs így, a filmen nem látszik, a felismerés jóval később érkezik.

Szorítkozzunk tehát a láthatóra, a többi úgyis csak pillangóháj.

Vissza az emlékkép e már-már gyanúsan tökéletes reprezentációjához, az ölünkbe hullott, megmunkált időhöz.

A fiók mélyéről előkerült filmtekercsek mint valami megkésett búcsúlevél hordozói peregnek a tágra nyílt szemem előtt. A dobozokban, albumokban, diákon őrzött ezernyi állókép bemagolása után ki gondolta volna, hogy egy vadonatúj tantárgyat kell majd elsajátítanom: a mozgás metafizikáját?

Ki gondolta volna, hogy a töredékekből, darabokból összerakosgatott és rendre hiányos kép meg sem közelíti annak a pillanatnak a hatását, amikor harminckéves éves anyám fehér retiküllel, piros nyaklánccal

hirtelen mozgásba lendül,
eltörölve, felülírva minden addigi állóképet úgy, hogy ez a mozgássor váljon az igazság egyetlen letéteményesévé. Láttára újraértelmeződik minden: az apám tekintete, a nagyanyám álla, a fojtott, sziszegő mondatok, az elhallgatások, a hála, az asztmás rohamok, köpet a tálban, az esős őszi délutánok, a röntgen

nagytotálban, a visszavont átkok, a bocsánatkérés,
havas éjszakák, a hazatérés.

Egyetlen mozdulatsor elég, hogy megértsek valamit,
amihez fényképek százai nem voltak elegendők.
Mert látom ugyan a fényképen (egyik kedvencem),
hogy jön anyám huszonvalahány évesen egy vidéki,
poros utcán, jön a kamera felé (kinek?), a piacról
jövet nagyanyámmal, a már teli kosarat közrefogva,
s látom ugyan a fejtartását, látom, hogyan veti
hátra a fejét és a vállát, mint egy sztármanöken a
párizsi kifutón,

látom,

és érteni vélem,

de valójában nem tudhatom, mi is az, amit értek, s
hogyan van-e igazságértéke, mert a hiányzó részeket
csak a képzeletem egészíti ki.

A mozgássor azonban telített, kerek tudás; van
eleje, közepe, vége, van felvezetés és
kibontakozás, van seregek felvonultatása és
peripateia, van sors és annak felis-
merhetedensége, valamint e tény súlyos
felismerése,

van minden, ami az életben, még a hangok, a szagok
is ott vannak, hiszen látja azokat, akinek van
szeme.

A fényképen adottnak vesszük az elhasznált idő, az
elmúlás tényét; a filmkockán ugyanez elevenünkbe
vág,

fáj, lüktet,

mint egy hirtelen és korai halál. Míg a fénykép
elvég-

zett gyászmunka, a film fel nem dolgozott, nyílt hiány, fel-felszakadozó seb.
Hiszen ha mozog, akkor még él.

Szaladnak fel a fákra az autók, emberek, ilyet még nem látott a világ!

Anyám viszont egy létrára mászik fölfelé, egyre magasabbra, a kávécsérje teteje a cél, de mögötte, örület,

elér egy másik csúcsot is, egy felhőkarcoló tetejét, BOMBRIL

hirdeti öles betűkkel a háztetőn magasodó reklám, vegyél te is ilyet, unszol, csillogni fog tőle minden, még az az emlék is, amivé majd leszünk, úgy 30-40 év múlva.

Aztán egyszer csak, lám, a szerző!, kameravégen az operatőr, (és a hasán ott lóg, jaj!,

a Leica,

amit egy tomboló pillanatban, szégyenemre eladtam, gondolva, ha ő elment, menjen ez is, temessük vele, mint harcossal a lovát, csak hát már temetve volt a harcos,

ez meg itt maradt a nyakamon,

mint valami árulkodó bűnjel, nosza, szabaduljunk tőle gyorsan, mielőtt még rám verik ezt az egész ügyet, már vittem is a bizományiba, és még az sem állított le, hogy a belevő ember,

egy idősebb szaki,

alig észrevehetően felvonta a szemöldökét, mint aki azt mondaná, ha mondaná, biztos ebben, kislány, ezt tényleg eladja?, hisz ezért van, aki ölni tudna és bizonyára öl is, ha ugyan talál még ilyet, de aztán meggondolta, nem mondott semmit, csak bevette szótlanul és nagy boldogan, én meg löttem felé a színes szűrőlencsét, fogja csak ezt is, ráadásnak, bátyám, nehogy már bármi rajtam ragadjon, semmit sem fognak rám bizonyítani, nem volt apám, nem volt anyám, ártatlan vagyok, mint egy elő nem hívott film), rajta kívülre lóगतott, rövidujjú ing, kiving, mondaná ő, trópusi papa otthonbaszakadt szívvel, a ropogós, hideg teleket és a csülköt szerette.

Egyszer csak óriásfák, középen út, a perspektivikus ábrázolás iskolapéldája, az út vége csúcsosodva tűnik el a kép hátsó traktusában, az elején pedig, mint Gulliverné kisdedjével az óriások országában, aprón, de határozottan, anyám és én gyalogolunk a rövidülés, a távlatpont vagy a jövő irányába, és ha ez igaz, akkor már tudom, hol találkoznak a párhuzamosok, hiába óvta Bolyai Farkas az ő kis Jánosát, hogy aszongya, óvakodj, fiam a paralellák kérdésétől, miként a hamis fehérnéptől, kár volt annyira óvakodni, kedves Bolyai,

hát nem olyan ördögös dolog az : itt találkoznak,
ni,
éppen itt, ahol most állok.

Aztán snitt, most a kamera a jövő, gegenből kapjuk
ugyanezt,
jövünk kézenfogva, én mint kétévesforma accessoire
anyámat kiegészítendő, aki azonban csöppet sem
szorul kiegészítésre, szépsége olyan teljes, mint
egy izzó nyári délután.

De nicsak, mintha nekem is kiegészítóm lenne, tró-
pusi lányok korán érnek, valamit zsinóron
lógatok, a másik vége szorosán a kezemben, innen
nem látszik, mi az, csak az, hogy nélküle nem
megyek sehová, nyilvánvalóan fontos és szó szerint
elengedhetetlen, és ahogy közeledünk, már látom, a
gyermek, ki megelőzte korát,
mobilom van, pupákok, ötvenvalahányban!,
kezemben műanyag telefon, zsinóron lóg le a kagyló.
Majd közjáték következik, látszólag lényegtelen,
de tudom, amit tudok:
Gulliverné leguggol mellém és pusztító, bájos mo-
sollyal igyekszik rávenni, hogy beszéljek vele,
mintegy, telefonon. Az aljzat a kezében, a kagylót
a fülemhez tartja, de nem, nem akarózik, nézek
jobbra-balra tanácstalanul,

most, hogy így kivették a kezemből a biztos pontot,
elbizonytalanodtam,
aztán meg,
miről is beszélnék, sose szoktunk, csevejben
végeképp nem vagyok jó, hogy irigylem a
zsúrsátánokat, kvaterkahősöket, akik bárkivel
bármiről óráig képesek,
azt a képet vetítve,
hogy remekül elvannak, partik, zsúrok, fogadások
és bulik nagy spílerjei,
nézzétek, hogy beszélgetek!, nézzétek, milyen
partiképes vagyok!,
én meg csak állok bambán és bámulom az előttem el-
úszókat, mint ritka halakat egy akváriumban;
egyszóval, mi lenne most a téma, drága Gulliver-
né, hogy miért nem tudunk majd beszélni soha?, hogy
mire én megtanulok, te már elfelejtesz (vagy csak
nem akarsz)?, hogy noha hét nyelven beszélsz, velem
egyiken sem tudsz?, hogy anyanyelvem van mindjárt
kettő is, az egyiket tőled, a másikat
a babától (ejtsd: *bábá*),
éjfékete dadámtól kapom, de az anya nyelve
mégis hiányzik?, hogy szavakat ugyan cserélünk, de
a lényegről nem beszélünk soha?,
hogy nem mondod, mit éltél át, hová vittek és
hogyan (mástól szűkösen megtudom)?, hogy „tudod,
anyának kímélni kell az idegeit“?,

egy frászt tudom, nem tudok én semmit,
hallgatsz, és ezért cserébe tőlem beszédet
vársz, mi történt az iskolában?, semmi, naná,
hogy semmi; csak adok-kapok van, kisanyám, így
van ez a való világban, s így lett volna
köztünk is, ha ugyan lett volna;
egyszóval

miről is beszéljünk mi most telefonon?
inkább zavartan félrenézek és tapsikolok, és ha
most felhívnál, ugyanilyen zavartan néznék félre,
és mire kinyögném, amit kérdezni akarok/akartam,
lejárna a tantusz és megszakadna a vonal.
Gulliverné zavart mosollyal adja vissza a
készülékemet, kezdjek vele most már amit akarok.

Megyek tovább az úton, itt már egyedül - cukros
kis szimbólum a javából -, kissé bizonytalan, ingó
léptekkel kacsázok, látszik, erős kihívás még a
járás, és egyetlen támaszom a telefon,
keep in touch.

Aztán hirtelen megjelenik a másik támasz, az ele-
ven, a kamera mögött Gulliverné, előtte viszont
maga Gulliver; ő is leguggol a százhusz kilójával,
és együtt tanulmányozunk valami nagyon érdekeset a
földön, aztán hopp, felkap és elindul, s a karjai
közül most már bátran és vigyorin integetek hátra
a világ legbájosabb ideiglenes operatőrének:
ha nem kell beszélni, minden mást csinállok.
Gulliver és Gulliverné: ötvenes török basa az ő
ifjú

háremhölgyével. Ahogy haladunk tovább, egyszer csak látszik, hogy apám szabad kezével (a másikban, ugye, én vagyok) anyám retiküljét lóbázza - újabb szimbólum! nem lesz ez sok? - szerepcsere tehát, apám az anya, képen kívüli anyám pedig, a kamerával, az apa szerepében; mindketten élethűen hozzák a figurát: akár az életben. Apám fölemel, mint valami trófeát, kijárt már ez a díj neki nagyon, ezt kapta jutalmul azért, hogy kicselezte a háborút és túlélte, amit túlélte. Ekkor újabb szerepjáték következik: apám átadja nekem a retikült, s így most már két kiegészítővel felszerelve totyogok tovább a köves úton; a retikül nálam csaknem nagyobb, bele kell még nőni ebbe a szerepbe, de nőt játszani anyám után, hát, kissé bajos lesz, egy Garbo utáni entrée, mondhatni, nem éppen mackósajt - ki itt a rendező, hadd fojtom meg gyorsan és fájdalommentesen.

Nincs idő merengeni, újabb érdekesítő jelenet következik:
tigrismintás fecskében poroszkálok fel s alá, a jelenet két másik szereplője Maria José,
a dada,
ébenszínű bőrét szépen kiemeli

kikeményített, hófehér
uniformisa, s mindezt játékosan ellensúlyozandó,
egy hatalmas, pillangó alakú napszemüveg ül az
orrán,
mint a mesében;
a másik jelenlévő Garbo,
vagy legyen inkább Ava Gardner,
a színeik is jobban stimmelnek, s a nevük is össze-
cseng: Éva, Ava.
Először Ava játszik velem, elkap, ha lemegyek a
fűről, gyengéden visszatesz, tudjam a helyemet,
innentől azonban Maria José viszi a prímet, a
máriajózsef, elindulunk sétálni, mutatja a
lépéseket,
egy-kettő,
markírozzuk a menést, így mennek a katonák, eegy-
kettő,
a háttérben Ava ül a fűben,
mosolyog és integet, ez az, menj csak, kiskacsám,
én majd távolról biztatlak (na igen),
aztán snitt,
Ava elindul a kamera felé, sötét sortban, fehér,
ujjatlan trikóban közeledik, egyenesen a lencsébe
néz,
kacérság, Ava a neved!,
a haja fiúsan rövidre vágva, ahogy később sohasem,
aztán egy kerti asztalnál ül, ugyanebben a sortban,
sminket igazít,
ahogy később mindig,
az ember ne járjon félrecsúszott sminkkel, a végén
még meglátják, ki van alatta, csak én láttam, sok
évvel

később, amikor beteg volt, amikor már mindezt
muzsájból hátrahagyva, a napfényt, a tengert, a
színeket, a csöppet sem szomorú trópusokat, ismét
a szürke óhazában
nem kapott levegőt,
elszívták előle, akik levegő helyett gázt szántak
neki, két asztmaroham között láttam a smink nélküli
arcát és azt kívántam, bár sose láttam volna, ilyen
áron nem kell,
akkor már inkább a Revlon, a Chanel.
Snitt, Ava talpig könnyű kiskosztümben, a kabátkát
hanyagul panyókára veti és sasszézik, mint egy
bálon az óriásfák között; egyszer csak hopp,
a magasba hajítja retiküljét,
mint egy impulzív artista, és dialdalmasan kapja
el, fél kézzel, a közönség tomboló örömeire.

Fejest ugrunk egy másik elembe, kiloccsanó víz,
medence:

Gulliver, a néhai pólós (és néhai apa) bemutatja
tudományát, és ez nem éppen kevés.

A víz a legbizonytalanabb elem, fontoskodik von
Goethe, ám az örege sicher hogy nem volt pólós,
legfeljebb Erlkönig, úgy meg nem csoda. Tehát
cáfolok.

A víz, megengedem, sokféle lehet, de ha

a) apa tanítja

b) óceán mellett nevelkedünk,

tud biztonságos, hívogató, mi több, szerelmes
lenni.

A vizet én benyaltam elejétől végig, nincs a tételnek olyan része, amivel zavarba tudna hozni egy mégoly überscheiss vizsgabizottság: tengerhullámnál taraj alá bukunk, mikor már kun-korodik rendesen; örvénynél hagyjuk, hogy lehúzzon, hiszen csak azután enged föl; vízesésnél nagy levegő, lábbal előre ugrunk, szorosán összezárva lábakat, karokat, majd leéréskor nyomban úszni kezdünk, mint a lazac szembe az árral - láthatják, nem érdemes erőlködni; nyugodtan, valamint régóta őrizgetett szellentést, eresszék el szépen azt a jelest. Gulliver tehát, a százhusz kilójával, felmegy az ugródeszkára, óvatosan belenget, majd mintaszerűen, sirályként csobban a vízbe és bemutatja a crawl néven elhíresült tempót, labda nélkül, maximális pontszámot elérve. Aztán fordul egyet, mint a nagyok, mert az esztergomi medence hajdanán olyan rövid volt, hogy az egész csapat fordulni tudott leginkább, előnye a hátrányból, ez volt a forszá, mit utóbb odáig fejlesztett, hogy apám szájából szép volt a kövér, s én lelkes kövérré így szaporodom, és kedvencem az elefánt. Tovább szöve a testkultúra blokkot, egyszer csak Ava tűnik fel egy parkban, vagy játszótér talán,

először felemás korláton mutat be néhány könnyű gyakorlatot, aztán gyűrűvel folytatja a kis versenyző - lásd iskolai fotók az előtornászról!, ez aztán a sportos család, mormolom feszengve, mintha kilógnék kissé, ámbár tény, hogy focizni zsigerből tudok, mert hát vízparti gyerek beáll, ha hívják, és az se baj, ha lány az istenadta, mert ha nincs ki a csapat, kit érdekel, futebol necesse est.

Tehát, egy kis intimtorna, egy kis intim anyatorna - only for you, my friend, aber nicht vor dem Kind.

Pedig a Kind, mint majdan látható, csöppet sem tájékozatlan az intimitás komplex kérdéseiben. Fess, sötét bőrű, fekete férfi társaságában kapják lencsevégre, bien accompagnée, nagyjából egyidősek, úgy saccolva két évet mondanék.

A Kind fehér főkötőben futja kúrját, valamint a korábban látott ellenállhatatlan, tigrismintás modellben.

Joáozinho, Chiquinho, Pedrinho

vagy hogy a fenébe hívták (ki emlékszik már minden aspiráns nevére),

nem is nagyon tud ellenállni, fáradhatatlanul üldözi álmai asszonyát, kézenfogva vonszolja fel s alá,

tapsikolni tanítja,

majd hirtelen, a felgyülemlett vágytól elgyengülve

-

„nem vagyok a magam ura!" -, csókot lehel a Kind kövérkés kacsójára, kedves naplóm, írom aznap este, ma megvolt első kézcsókom, nem volt épp kellemetlen, ta-

lán csak csöppet váratlanul ért, és mondhatni, a jóízlés határát súroló publicitást kapott, ami viszont nagyon sajnos, és gondom lesz rá, hogy a jövőben ez ne forduljon elő

(memo: papát beperelni).

Később is untalan ezt a bókoló minőséget keresem, ezt a sima szájat, ezt a nevetést, a csillogó, olajos bőrt, a mohó szeretést, ezt a belém csepegtetett kétes kedvet, az alhasi ütést, a téli trópusokat, a nyári fűtést:

de sajnos mindhiába - soha többé férfi ezt meg nem közelíti. Alighanem másutt kell keresgélni, sóhajt nagyot a Kind - és szavait tett követi.

De ez már képen kívül történik.

Repülő szárnya látszik, propelleres a javából, dorombolása belevész az égi cukorvattába. Lenn a guanabarai öböl, ha még nem tudnánk, hol vagyunk, a Copacabana karéja tisztán látható, bár megjegyzem: ki gépen száll fölébe, annak fogalma sincs, hol lakott itt Jorge Amado. Nem csalok, nem ámítok, íme a Cukorsüveg, dolgozik a lanovka serényen (ahogy egy rendes carioca, a riói ember soha), amott a Dois Irmãos, a két testvérhegy, és végül kedvencem, a Dedo de Deus, az Isten ujja, egy örökké az ég felé bökő óriás mutatóujj, emlékeztetvén mind a parti népet, hogy tenger, napsütés és bossa nova rendben,

de a lényeket, drágáim, ne feledjétek,
és ők, meg kell hagyni, nem is feledik, hálából
vigyáz rájuk a széttárt karú, hegyi Krisztus.
Aztán már odalent, a parton vagyunk, a filmen az
idő vörösbe-rózsaszínbe hajlik, mint egy vastagon
átvérzett fejkötés;
pulzál a fény, erőlködik a kémia ellenében.
Az utcakőminták beszédesek itt (de főnről e kő se
látható), a kis fekete-fehér kockakövek mint
valami Braille-írás hirdetik az utcák nevét az
olvasni tudóknak: hullámminta,
Avenida Atlântica,
a copacabanai parti sétány, és a mi utcánk neve;
Atlanti út, ha végigmegyek rajtad én, Atlantiszba
jutok alighanem.
Száll a röplabda meg a smaci, a hullámok mint
lelkes kis ebek szaladnak a fürdőzők lábaihoz.
A kiegészített filmdélutánban egyszer csak Ava jobbról
be, mint egy idegen, a rendezői utasítást ügyesen
betartva mosolytalanul halad el a kamera előtt, én
csak járókelek itt, mint akármely riói, de engem
nem ver át ez a ravasz kis pesti nő, látom én jól,
honnan jött, csak ő szeretné végre elfeledni -
talán sikerült is neki, egy időre. Oxalá,
ahogy mifelénk mondják. Adná az Isten.

Kígyó kúszik a fűben, lassan, alattomosan, a kame-
ra közlelről követi, ismeretlen ismerősök kertjében
vagyunk,
talán a Finzi-Continiék kertje ez,
vagy meglehet, a kígyó egy másik szegmens volt,
most mégis összekapaszkodnak a megújult
narratívában

(a filmtetekercseket, óvatos óvszeresként, átírttam
videóra úgy, ahogy jöttek, a véletlen szabta
sorrendben, csalás nélkül, könnyedén),
a kertben hatalmas, piros virágok állnak sorfalat
egy elveszett birtok, egy nyaraló előtt, valakik
fazendáján vagyunk, ez szemmel látható, és az is,
hogy jóbarátok, csakugyan. Ava, mint mesehős,
megpaskolja a sort álló piros virágok egyikét, az
hálából lehajlik hozzá és duruzsol valamit a
fülébe, ezen Ava mosolyog, majd egy kis csúszdán
ügyesen lecsúszva

- nem úgy, mint Gulliver, aki röhögve beragad -,
libikókázásba fog társnőjével,
önfeledt nyaralás. Mindezt, a film szerint,
gyanútlanul és mit sem sejtve, mert a kígyó közben
lassan, vészesen tekeredik, s az itt hallhatatlan,
vészjósló zene emlékezetből könnyedén előhívható.
A kígyó árnyéka a fűvön,
presentiment,
mondaná Emily máshol és máskor,
de miképpen nála, kígyó és árnyéka itt is
figyelmeztetés: jön a sötétség hamarosan,

és hamarosan a sötétség.

Trópus a trópuson, kéz a kézben, púp a háton a halál.

Erőlködik ismét az anyag, végső áttörésre készül a kép, peregnek a rostok, a szálak, a kopástól láthatóvá válik a szövés, itt közszemlére teszik a bomlást, aki nem bírja, ne nézzen ide;

aki nem bírja, nem kell hogy lássa: ez itt a filmproszektúra.

Lüktet, pulzál a fény, mint egy meglőtt vaddisznó, de látszani nem látszik

semmi,

aztán egy villanás, de nem, mégsem, visszaszívja és dadog tovább, pedig érzem, a nyelve hegyén van, lesz itt mindjárt beadás, zihál és nyög, aztán hörög egyet és hirtelen, mint egy ősrobbanás vagy egy kozmikus orgazmus, hatalmas hullám alakjában kilövell a kép,

neki egy hullámtörőnek.

Újra és újra megtámadja, mint aki nem bír betelni vele, már elárasztotta a járdát is, minden csupa tocsogó, sós tengervíz.

Az autók csak jönnek-mennek, mint ahol ez természetes.

A háttérben ismét a Cukorsüveg, mint egy agyonhasznált idézet, csak éppen itt szó szerint értendő: ez

az eredet helye, a locus classicus - minden más csak lenyúlás vagy álom.

Na jó, elég ebből, térjünk a lényegre, azaz rám: már idősebben egy-két évvel, tehát úgy négyévesformán, meggypiros nadrágban feszíték a máriajózsef oldalán, rajta szolgálati fehér uniformis, ahogy az, kérem, dukál, klasszikus dadaizmus.

Közben, mint említettem, már persze annak, aki figyelt,

a háttérben óriáshullámok, de mi oda se hederítünk, hisz a hortobágyi paraszt se csodálkozik rá nap mint nap a kilenclukú hídra

(nem is mentem fel a Cukorsüveg tetejére soha, olyat épeszű helybéli nem tesz, mert minek, ha úgyis ott van, csak huszonhét évvel később, mint turista a saját szülőfalumban, ott tolongtam szégyenszemre a japcsik és amcsik sokasága közt, matahari inkognitóban, csak meg ne lásson valami ismerős).

Tehát meggypiros nadrág és hófehér ing, könnyű nyári szaladó, mert miként a pesti oscarwilde is rosszállóan mondta sárga csillaggal a szürke zakóján,

a színek diszharmóniája az elegancia halála, én azonban büszkén jelenthetem, ilyesmi a családi krónikát nem piszkítja, s csak most, a legújabb fejezetnél mutatkoznak olykor a bomlás slampos virágai

(de mindez csak bizalmas közlés).

Máriajózsef elengedi a kezemet, mert ha hív a kamera, menni kell, és most már biztos, peckes léptekkel, ám feltűnően gondterhelt képpel közelítek a célpont, a lencse felé, problémás lencsebaba.

Jövök, egyre csak jövök, majd egyszer csak betölti az arcom

az egész képet, vajon mi nyomhatja egy négyéves szívét, miféle gyanús előérzet vagy dermedt, éjszakai álom készlet arra, hogy egy meggypiros, fehér és tengerkék kompozícióba

a szorongás barnáit rotyantsa bele?

Villanásnyi idő a filmen (de bármikor kimerevíthető), már haladok is tovább szaporán, a képen kívüli időbe.

A gyanúm, persze, utóbb beigazolódott; régi szabály: mindig higgyünk az első benyomásnak.

A többi csak pillangóháj.